

opširnem članku pod naslovom *Francuska iskustva o zaštiti i sprečavanju oštećivanja arhivskog gradiva* ("La conservation – prevention en France experiences").

Podneseno je još sedam referata o različitim temama. P.P. Klasinc u članku *Interdisciplinarnost u arhivskoj znanosti*, govori o važnosti interdisciplinarnog pristupa u rješavanju mnogobrojnih pitanja arhivske teorije i prakse. M. Novak i Z. Keček u radu *Znanstvene obavijesti i oblici vrednovanja znanstveno-istraživačkog rada u arhivima* ("Znanstvene informacije in oblike vrednotenja znanstveno-raziskovalnega dela v arhivih"), ukazuju na arhiv ne samo kao kulturnu, već i znanstvenu instituciju, u kojoj se čuvaju dokumenti koji mogu biti temeljem stručnih i znanstvenih istraživanja na različitim područjima. G. Fournier iz Zemaljskog arhiva u Grazu, održao je referat pod naslovom *Kotarska poglavarstva i njihovi sačuvani fondovi spisa* ("Die Bezirkshauptmannschaften und deren Aktenbestände"), a J.H. Grasser pod naslovom *Omogućavanje predaje genealoških izvora. Rad Genealoškog društva iz Utaha u dvije godine nakon stote obljetnice postojanja* ("Überlieferungssicherung genealogischer Quellen. Die Arbeit der genealogischen. Gesellschaft von Utah im Zweiten Jahrhundert ihres Bestehens").

U dijelu časopisa "Iz arhivske teorije i prakse", tri su članka: "Splošni međnarodni standard za popisivanje arhivskog gradiva in slovenska terminologija" (M. Novak), "Analiza obiskov po Internetu na WWW strežniku Pokrajinskoga arhiva Maribor" (M. Bakan) te "Poizvedovanje v strojno berljivem arhivskem gradivu s pomočjo 'mehke logike'" (V. Kurent).

Na kraju, spomenut ćemo još i koreferat Azema Kožara, direktora Regionalnog historijskog arhiva iz Tuzle, o spašavanju i ratnim štetama na arhivskom gradivu u BiH, koji će biti tiskan u sljedećem svesku Sodobnih arhiva u 1997. godini.

Martin Modrušan i Tatjana Mušnjak

Slovenská arhivistika, godina 1994, g. XXIX, sv. 1, 136 str.

Časopis Slovenská arhivistika izdaje "Odbor archívnictva Ministerstva vnútra Slovenské republiky v Bratislave".

U svesku što ga prikazujemo, objavljeni su ovi stručni članci:

1. Juraj Spiritza: Razgraničenje arhivskih dokumenata slovačke provenijencije i razdioba spisa nakon podjele federativnih republika Češke i Slovačke (*Delimitácia archívnych dokumentov slovenskej proveniencie a spisová rozluka po zániku Českej a Slovenskej federatívnej republiky*)

Autor iznosi povijesnu sudbinu slovačkih fondova poglavito nakon 1968. godine, po ujedinjenju Češke i Slovačke u federativnu republiku. Zbog državnih razloga i motiva mnogobrojni fondovi su preseljeni iz slovačkih arhiva u Vojno-povijesni arhiv u Prag i to ponajprije gradivo Ministarstva unutarnjih poslova 1949-1950; svih državnih tijela iz vremena 1934-1945; arhivsko gradivo iz vremena Austro-Ugarske Monarhije do 1918; fondovi iz vremena 1919-1939. i gradivo nastalo nakon II. svjetskog rata. Na kraju članka autor prilaže detaljan popis svih fondova što su bili predani u Vojno-povijesni arhiv u Prag. Već godine 1989. dolazi do vraćanja dijela fondova, a nastavlja se u razdoblju 1990-1991. Potpisani međudržavni sporazum od 13. srpnja 1993. godine o razdiobi imovine obuhvatio je i pitanje razdiobe i povrata arhivskoga gradiva i fondova. U tu svrhu osnovana je i međudržavna komisija u čijem sastavu su arhivisti, koji će ovaj vrlo osjetljiv posao postupno rješavati.

2. Peter Kartous: Uvažavanje arhivskoga fonda (*Rešpektovanie archívneho fondu*)

U obradi ove teme autor se priklonio zapadnoevropskim autorima, posebice francuskima. Uvažavanje fonda glavni je princip u arhivistici, a kao takav usvojen je u drugoj polovini 19. st. Tijekom njegova usvajanja, kako u arhivskoj teoriji tako i u arhivskoj praksi ostala su nedorečena mnoga pitanja. Autor ih je sabrao u pet točaka: 1) definicija uvažavanja arhivskog fonda, 2) promjene nadležnosti koje logično slijede od pisarnice do budućeg arhivskog fonda, 3) princip provenijencije istovjetan je uvažavanju arhivskog fonda, 4) otvoreni ili zatvoreni arhivski fond i koje su razlike, 5) značajke uvažavanja arhivskog fonda nisu vanjske već unutarnje.

3. Mária Španková: Pravo na informaciju i zaštitu osobnih podataka (*Právo na informácie a ochrana osobných údajov*)

Autorica svoj stručni članak temelji na dokumentima OUN-a o zaštiti ljudskih prava, zaštiti osobnih podataka i njihovom korištenju za znanstvena i statistička istraživanja. Ujedno iznosi i neka pitanja iz arhivskog zakonodavstva koja u 80-im, a posebice u 90-im godinama ovoga stoljeća dobivaju nove dimenzije. Osvrće se i na sadašnje stanje u Slovačkoj, koja u svoje arhivske zakone nastoji ugraditi optimalna rješenja.

4. Jozef Surovec: Osobni fond ing. Eugena Broszmana (*Osobny fond ing. Eugena Broszmana*)

Autor navodi podatke o školovanju, studiju na Rudarsko-šumarskoj akademiji, te o njegovoj sveukupnoj djelatnosti. E. Broszmann je konstruktor stroja bušilica-čekić (u literaturi poznat kao tip *Broszmann*) i zaslužan za napredak tehničke strane u rudarstvu. Nadalje, autor daje kratki pregled njegove ostavštine. Razvrstao ju je na grupe: osobni dokumenti, korespondencija, spisi vezani uz projekte, predlošci planova, nacrti, geometrijski nacrti i fotografije. Opširniji uvid u ostavštinu ing. E. Broszmana pruža dobro načinjen inventar istoga autora.

5. Milan Majtán: Najstarija osobna imena i razvoj prezimena u Slovačkoj (*Najstaršie osobné mená a vyvin priezvisk na slovensku*)

Autor prati razvoj imena od najstarijih vremena do 18. stoljeća. Potvrđuje činjenicu da razvoj jezika utječe na oblikovanje imena. Sve do 13. st. osobe su se poznavale i služile samo imenom, kasnije uz imena stavljaju se i druge karakteristike vezane uz osobe, npr. društveno usmjerenje, zvanje, srodstvo, podrijetlo ili etnička pripadnost, mjesto stanovanja, posebnosti osobe. Glede prezimena, autor nalazi da se u ovim karakteristikama skriva zametak prezimena, a ona se kodificiraju tijekom 17. i 18. stoljeća.

6. Ladislav Vrtel': O simbolima viteških redova (*O simbolike niektorych rytierskych rádov*)

Autor u članku daje prikaz i opis znakovlja (zastava, grbova, pečata i novca) viteških i križarskih redova: ivanovaca, templara, njemačkih vitezova, vitezova sv. Groba i reda sv. Duha. Članak nema pretenziju da bude kompleksna studija o problematici simbola redova, već je samo jedan prikaz o njihovom odnosu s ostalim granama heraldike.

Mato Grabar

Slovenská arhivistika, godina 1994, g. XXIX, sv. 2, 63 str.

1. Elo Rákoš: Teorija o arhivskom fondu I (*Teória archívneho fondu I*)

Autor u ovom broju donosi prvi dio svoje opširne studije o arhivskoj teoriji kojeg je nazvao "filozofskim vidom arhivskoga fonda". Uvodno govori o nedostatku jedne cjelovite studije o arhivskom fondu u slovačkoj arhivskoj znanosti. S filozofskoga, pravnoga i povijesnog aspekta istražuje podrijetlo arhivskog fonda, analizira i proučava njegovo ustrojstvo. Stavlja arhivski fond u relaciju sa stvarnošću, dajući mu dimenzije vremena i prostora. Postavlja pitanja: kada i kako nastaje arhivski fond, odakle i zašto? Služi se filozofskim kategorijama vremena, mjesta, uzroka i posljedica, dijela i cjeline, tipičnoga i općenitoga. Prema autoru, arhivist rješava svoje zadatke metodom razvoja, ustrojstva i opisa.

2. Marta Melníková: Oblikovanje zvanja arhivista u Slovačkoj (*Formovanie profesie archivára na slovensku*)

O razvoju procesa oblikovanja zvanja arhivista na tlu Slovačke autorica piše koristeći periodizaciju. Navodi da su do kraja 12. st. poznati crkveni arhivi, koje su vodile crkvene osobe, a tek početkom 13. st. pojavljuju se općinske kancelarije u kojima službuju osobe vješte pismenosti, poznavanju zakonskih propisa i latinskome jeziku. Prvo razdoblje autorica naziva "doba registrature", budući da je posao arhi-